Likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling – stöd för det lokala arbetet

A. Lagstiftning

Enligt **diskrimineringslagen** ska varje skola årligen upprätta en **likabehandlingsplan**. Den ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att **dels främja lika rättigheter och möjligheter** för de barn och elever som deltar i eller söker till verksamheten oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels **förebygga och förhindra trakasserier med koppling till dessa diskrimineringsgrunder**. Planen skall innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skall påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redovisning över hur de planerade åtgärderna har genomförts skall tas in i nästa års plan. (Diskrimineringslagen 2008:567)

Skolan skall också enligt **skollagens** kap. 14a varje år upprätta en **plan** där skolan skall beskriva de **åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling** av barn och elever. Planen skall innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Dessa två planer kan sammanföras till en årlig plan.

Det är viktigt att varje verksamhet utformar en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling utifrån sina egna behov för att planen ska fungera så bra som möjligt. Det är nödvändigt att **systematiskt kartlägga nuläget** och göra en analys av resultatet för att veta vad just er skola främst behöver göra för att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

B. Stödmaterial

1. Skolverkets Allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vad är allmänna råd?
Skolverkets allmänna råd är rekommendationer om hur författningar (lagar, förordningar och föreskrifter) för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning kan eller bör tillämpas. Allmänna råd måste utgå från en författning. De anger hur man kan eller bör handla och syftar till att påverka utvecklingen i en viss riktning och att främja en enhetlig rättstillämpning. Råden ska således följas såvida verksamheten inte kan visa att man handlar på andra sätt som leder till att kraven i bestämmelserna uppnås.

Detta ska likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling innehålla:
Arbetet med att ***främja*** likabehandling och ***förebygga*** diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska, tillsammans med rutinerna för det ***åtgärdande*** arbetet (upptäcka, utreda och åtgärda) återspeglas i en *plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling*.

Främjande arbetet – lyfta fram faktorer som förstärker respekten för allas lika värde ur ett generellt perspektiv. Detta ska omfatta samtliga diskrimineringsgrunder (*lagkravet på det främjande arbetet omfattar INTE de två nya diskrimineringsgrunderna ålder och könsidentitet. Det kan dock vara önskvärt att man tar med dessa.*) och vara en naturlig del av det vardagliga arbetet.

Exempel
- att ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten
- att belysa rasismens idéhistoria
- att använda läromedel som belyser olika typer av familjebindningar
- att kompetensutveckla personalen i interkulturell pedagogik för att på ett bättre sätt kunna möta elever och föräldrar från andra kulturer
- att ge modersmålsundervisningen utrymme och resurser
- att göra skolmiljön och undervisningen tillgänglig för elever med olika funktionshinder

Förebyggande arbete – syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Detta ska endast omfatta områden som i en **kartläggning** av verksamheten identifierats som riskfaktorer.

Exempel
- att genomföra värderingsövningar utifrån identifierade behov
- att ha fler vuxna som har uppsikt över platser som eleverna upplever som otrygga
- att genomföra kompetensutvecklingssatsningar utifrån identifierade behov

Åtgärdande arbete – kräver rutiner för att ***upptäcka, utreda och åtgärda*** diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Ett åtgärdande arbete ska påbörjas genast när signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Verksamheten har också ett ansvar att vita åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

Skolan har ett ansvar för att säkerställa att upprättade rutiner följs.

2. ***Förebygga diskriminering och kränkande behandling – Främja likabehandling -*** *en handledning för att utforma likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling*

Detta material ger god vägledning om hur man:

- ska upprätta en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som följer förordningen
- kan säkerställa ett gott arbete i skolan.

Längst bak i boken (s.38-39) finns en checklista som kan vara till god hjälp för att enkelt kontrollera om likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling kan fungera som ett konkret verktyg för verksamhetens mot diskriminering samt främja likabehandlingsarbetet.